

Országos Ipartörténeti Konferencia

Győr

2025. október 21.

Kincs vagy romhalmaz? Építészeti értékek az ipartelepeken

Dr. Veöreös András

okleveles építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök

GyMSVM Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály

Széchenyi István Egyetem Építészettörténeti és Városépítési Tanszék

Tartalom

1. Az ipari építészet története
2. Az ipari építészet, mint épített örökség
3. Ipartelepek sorsa
4. Ipari épületek – területek védelmének nehézségei
5. Példák, esettanulmányok

1. Az ipari építészet története

Ipari épületek a **XIX. század előtt**

- Malom
- Kovácműhely
- Kézműves ipar épületei
 - (szövőszék, szabó, asztalos, fazekas, téglavető)

1. Az ipari építészet története

Ipari épületek a XIX. században

- Differenciálódás
 - energia előállítás
 - termék előállítás
 - élelmiszeripar – mezőgazdaság
 - közlekedés
- Ipartelep
 - gyártó csarnok
 - nyersanyag és készáru raktár
 - kazánház, kémény
 - iroda, öltöző, igazgatás
 - tulajdonos villája, munkáslakótelep

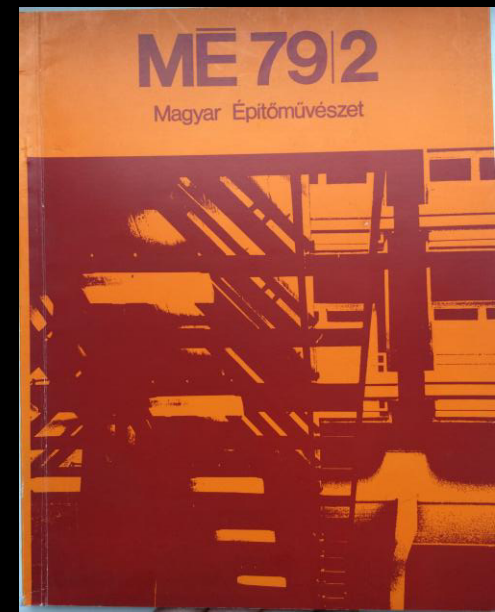
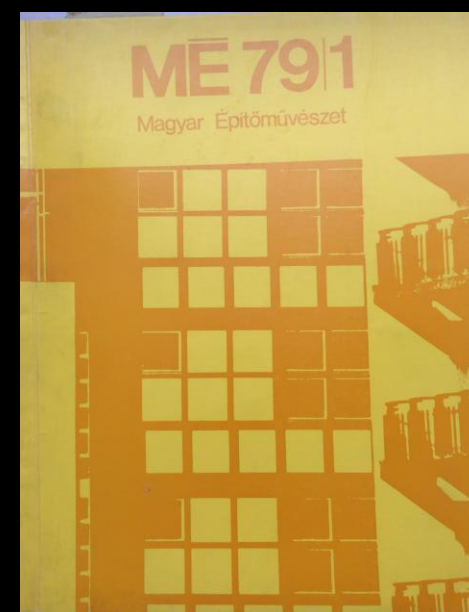
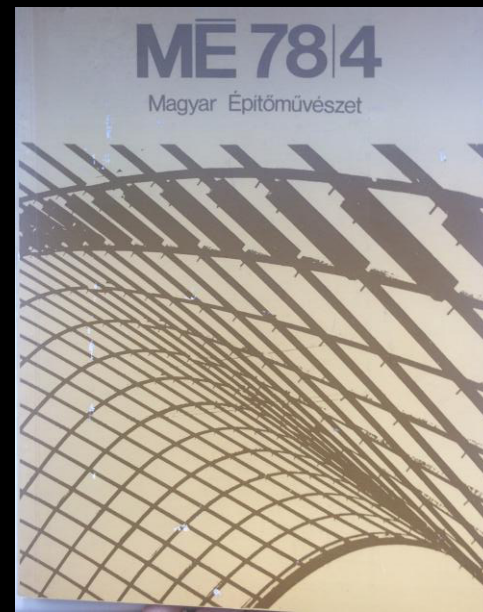
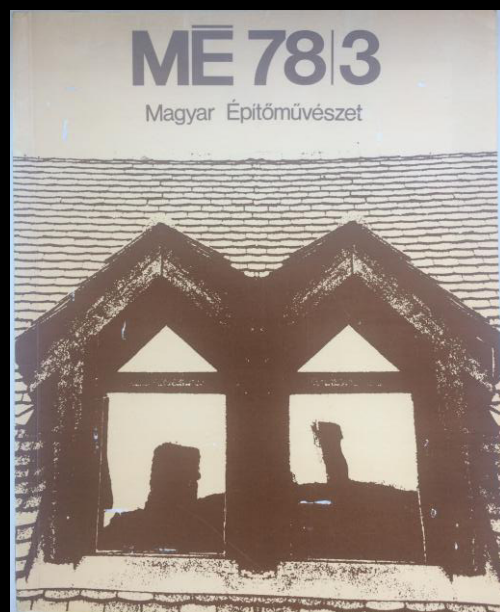
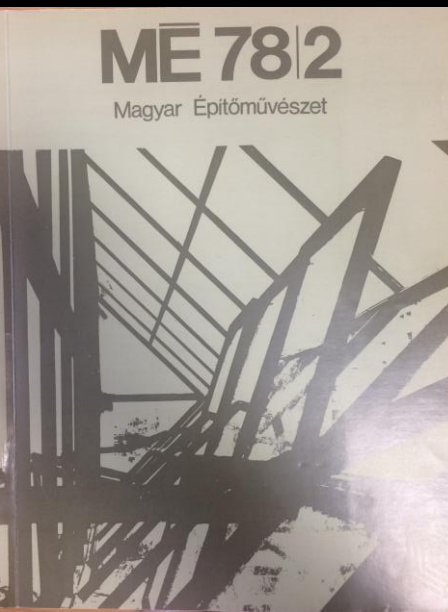
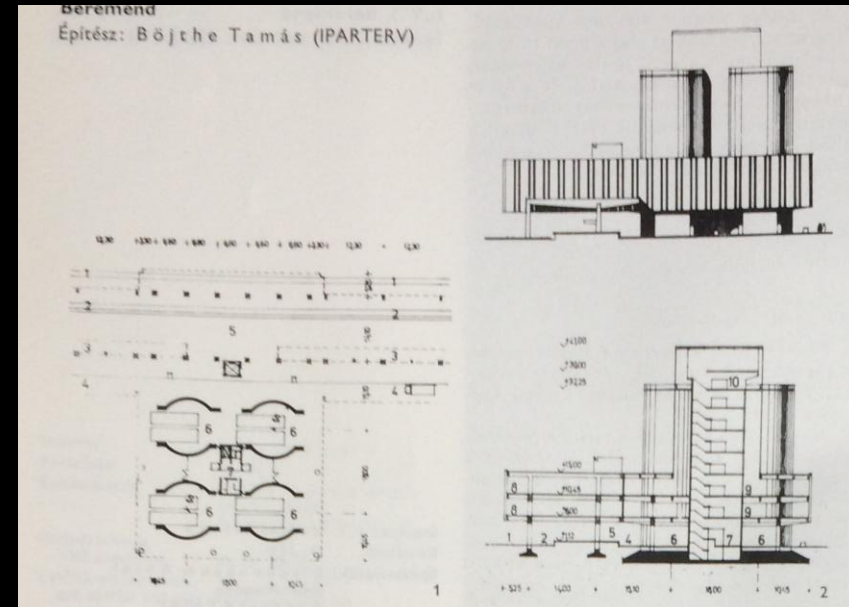
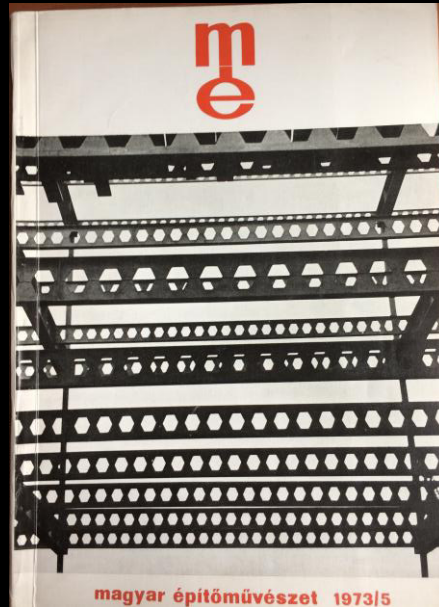
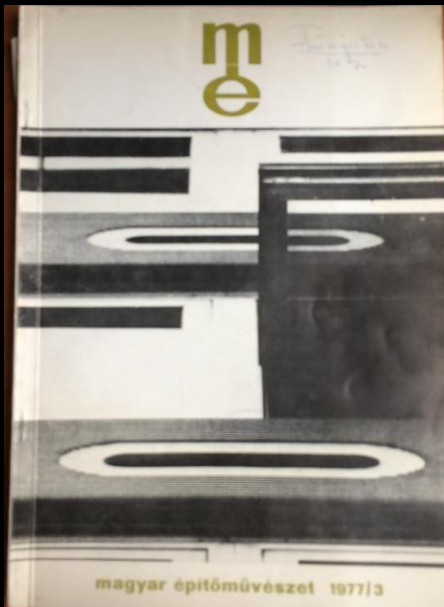
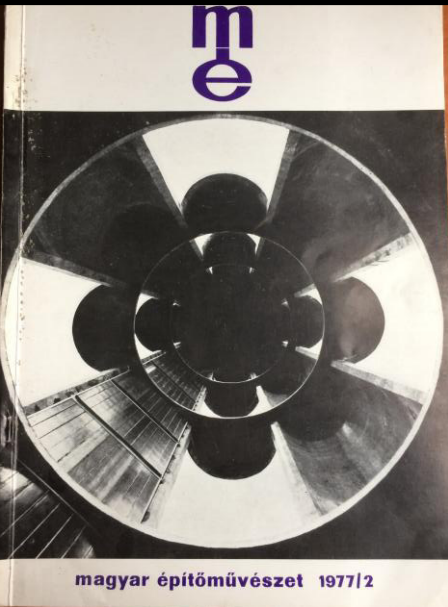
1. Az ipari építészet története

Ipari épületek a XX. században

- Ipartelep
 - gyártó csarnok
 - nyersanyag és készáru raktár
 - kazánház, kémény
 - iroda, öltöző, igazgatás, étkeзде
 - tulajdonos villája
 - vasúti, közúti kapcsolat
- Folyamatos fejlesztés, alakítás

2. Az ipari építészet, mint épített örökség

2. Az ipari építészet, mint épített örökség

- Műemlék vs. épített örökség
- TICCIH (The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage)

- ICOMOS Ipari Örökség Szakbizottság
- Nyizsnyij Tagil karta az ipari örökség védelméről (2003)
- DOCOMOMO (Documentation and Conservation of Buildings, Sites and Neighborhoods of the Modern Movement)
- Az ipari örökség védelme, Budapest (1997)
- Salgótarjáni Felhívás (2021)

Minden emberi munkával létrehozott tárgy értékes, mert
Benne van a munka, az anyag, az energia.

2024/07/02

2. Az ipari építészet, mint épített örökség

Széchenyi István Egyetem kutatásai

- Akció az olajgyári kémény megmentésére, féléves tervek, tanulmánykötet
- Szentgotthárd, kaszagyár építészeti értékfelmérése
- Richard's-gyár épületeinek revitalizációja – diplomaterv

Széchenyi István Egyetem és a Győri Ipartörténeti Alapítvány kutatásai

- Richard's-gyár építészeti értékfelmérése
- Győri Lenzöví építészeti értékfelmérése
- Szakdolgozat, diplomaterv témák
- Konferenciák

2023/09/27

3. Ipartelepek sorsa

- **Funkció megszűnik**
 - rendszerváltás
 - technológia váltás
- **Funkcióváltás**
 - ipari
 - kulturális
 - kereskedelmi
- **Funkció nélkül marad**
 - rommá válik
 - barnamező - hasznosítás
 - bontás

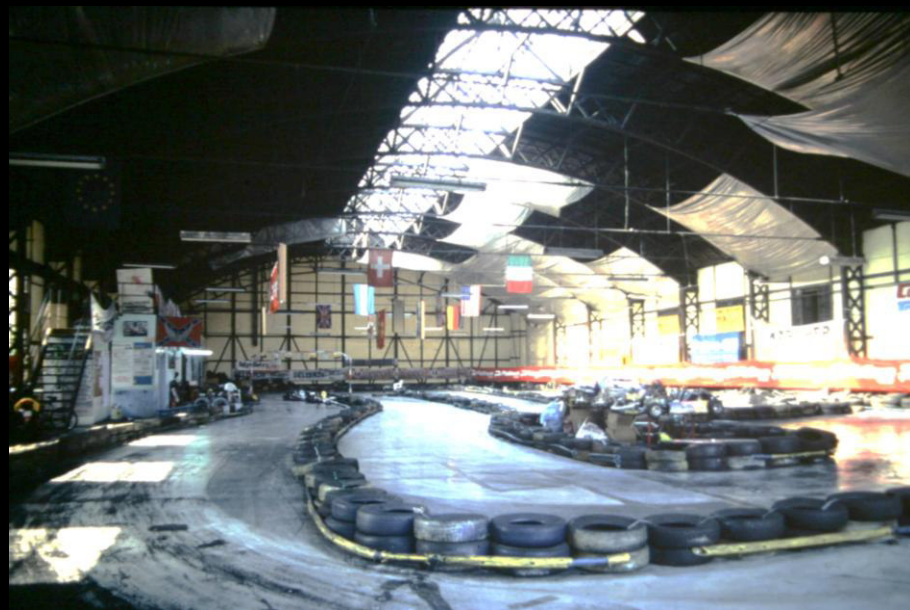
2024/03

4. Ipari épületek védelmének nehézségei

- Lépték, hatalmas méretek
- Nincs kialakult felújítási módszertan – restaurátori megközelítés nem alkalmazható
- Adminisztratív akadályok (környezetszennyezés, talajcsere)

5. Példák, esettanulmányok

5. Példák, esettanulmányok

- Ózd, Kultúrgyár
- Pécs, Zsolnay
- Mohács, Selyemgyár
- Diósgyőr, extrém sportközpont
- Budapest, áruházak
- Szentgotthárd, **szándék!!!**
- Győr, ???
 - ~~Vagongyár~~
 - ~~Olajgyár~~
 - ~~Vágóhíd~~
 - ~~Kekszgyár~~
 - Gardenia
 - Richard's
 - Ágyúgyár
 - Lenzöví
 - Graboplast